

ČETRTI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA

● S SEKCIJSKIH RAZPRAV O PROGRAMU IV. SAMOPRISPEVKA

Sanacija TE-TO Ljubljana je potrebna

V kulturnem domu Španski borci sta bili kar dve od štirih sekcij, ki jih je v zvezi z javno obravnavo osnutka četrtega samoprispevka v Ljubljani pripravila naša občinska konferenca SZDL. Bilo je pričakovati, da se bo vsaj za prvo od njih, namenjena je bila namreč pogovoru o ekološki sanaciji Toplarnice Ljubljana, povabilu socialistične zveze odzvalo kar največ prebivalcev Most, Sela, Štepanjskega naselja, Fužin in tudi drugih, saj se že dlje časa vrstijo pritožbe glede obratovanja tega energetskega objekta. Ugotovljeno je tudi, da je v bližini Toplarnice obo-

levnost otrok na dihalih še večja kot drugje v občini, prasni delci in dimni plini pa onesnažujejo tudi druge ljubljanske občine. Ta sekcija je bila tudi priložnost natančno izvedeti, kako in kdaj bo sanacija potekala, povedati svoje pomisleke ali drugačno mnenje glede rešitve tega problema in dobiti odgovore na postavljena vprašanja.

V razpravi se je pokazalo, da je sanacija Toplarnice Ljubljane nujno potrebna. Navzoči tudi niso imeli pripomb na program četrtega samoprispevka, zanimalo pa jih je, zakaj je vanj vključeno tudi grajsko pobočje.

Ekološka sanacija TE-TO Ljubljana obsega vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov in postavitev novega 180 metrov visokega dimnika. To naj bi stalo okoli 6,5 milijard dinarjev, nekaj manj kot 54 odstotkov tega zneska naj bi financirala samoprispevek, drugo pa energetska skupnost Ljubljane in Toplarna, nekaj pa bi bilo tudi posojil. Hkrati z ekološko sanacijo bo potekala tudi tehnološka sanacija kotlov, denar zanjo pa bodo zbrali v okviru Elektroindustrijskega združenja Slovenije.

Menili so da bi morali za take objekte, kot je na primer Toplarna, najti že prej druge vire financiranja. Bilo je tudi nekaj mnenj in pripomb, ki niso bila v neposredni povezavi s Toplarno in samoprispevkom; tako so denimo spraševali, kdaj bodo nameščeni toplotni števci in termometri, saj zdaj marsikdo, ker je plačevanje pavšalno, ne varčuje z energijo. Zanimali so se tudi za gradnjo podhoda v podaljšku Proletarske ceste. Zvedeli so, da lahko natančen odgovor najdemo v Deleškem tribunali; podhoda pa bodo pričeli graditi novembra letos.

D. J.

Za boljši zrak ureditev grajskega pobočja in prometnega središča Ljubljane

Sekcija 17. septembra je vabila na obravnavo sanacije grajskega pobočja in komunalne ureditve potniške postaje Ljubljana, vendar so že kar na začetku navzoči drug za drugim ugotovljali, da naslov, povzet iz gradiva, za drugo od obravnavanih tem ni pravišnji. Gre namreč le za pripravo temeljev za gradnjo prometnega središča Ljubljane in ne že kar za gradnjo železniške in avtobusne postaje v Ljubljani. Nasplošno gradivo za ureditev mestnega središča in še zlasti grajskega pobočja očitalo slabo pripravljeno, saj so v njem nekatere stvari zelo nerodno razložene. Prav to ima za posledico, je bilo slišati na sekciji, da ljudje sprašujejo, zakaj sta sanacija grajskega pobočja in ureditev prometnega središča uvrščeni v program četrtega samoprispevka.

S sanacijo grajskega pobočja želimo ohraniti vegetacijo, ki bi preprečevala drsenje zemlje navzdol, obenem pa oskrbovala naše mesto s kisikom, saj zelenih površin ni nikoli preveč. Odstranili naj bi težka drevesa, ki ne sodijo na strmo grajsko pobočje, ogrožajo pa hiše pod njim, vendar bodo morali ravnati tako, da zaradi tega ne bo prišlo do erozije. To sicer delajo že sedaj, ven-

dar gre zaradi premalo denarja čiščenje prepočasi. Na pobočje bodo zasadili ustreznosti zelenje. Hkrati s tem bi poskrbeli tudi za pravilen odvod meteoritnih voda in s tem tudi za varnost prebivalcev, ki živijo v tem delu našega mesta. Na grad naj bi obenem pripeljali tudi plin, uredili kanalizacijo in postavili zbiralnik za vodo. Ta bi bil na isti višini kot je zbiralnik na Rožniku, zagotav-

ljal pa bi v nekaterih predelih Ljubljane prebivalcem v višjih nadstropjih vodo tudi takrat, ko bi prišlo do prekinitve električnega toka.

Pri ureditvi prometnega središča Ljubljane ne gre za postavitev parkirne hiše, kot je morda razumeti iz gradiva, temveč za javne pokrite parkirne površine, ki bodo zaradi pomanjkanja prostora zgrajene pod zemljo, namenjene pa bodo vsem prebivalcem našega mesta, tako tistim, ki bodo potovali ali pa samo skočili po opravkih v sosednje ulice. Denar iz samoprispevka naj bi torej šel le za pripravo na začetek gradnje avtobusne in železniške postaje, saj je treba, razumljivo, najprej postaviti temelje, to je zgraditi tisti del, ki bo spodaj, pod zemljo.

Zakaj torej denar za to dvojce

iz četrtega samoprispevka? Dejali smo že, da je grajsko pobočje bogat vir kisika, po njemu so splejana prijetna sprehajališča za ljubljance. Na vsak način moramo ohraniti to zeleno površino, jo zavarovati pred posledicami vode ali drugega neurja, prebivalcem pod grajskim pobočjem pa s tem omogočiti varnejše in prijetnejše bivanje. Za čistejši zrak pa naj bi poskrbeli tudi z ureditvijo novega prometnega središča v Ljubljani, saj je zdaj vsakomur jasno, koliko izpušnih plinov mora vdihati tisti, ki gre dopoldne ali popoldne mimo zdajšnje avtobusne postaje, da ne omenimo prometne gneče, v kateri se (zlasti pred prazniki) skorajda ni več mogoče gibati.

D. J.

dije oziroma namena IV. samoprispevka občani niso izrazili, razen načelnega dvoma, ki ga je izrazil predsedstvo KK SZDL Jože Moškič-Ciril.

Občani so v javnih razpravah v krajavnih skupnostih kljub maloštevilnosti izrazili vrsto pripomb, zahtev in mnenj ter nekaj spreminjavalnih predlogov.

Vsa stališča, ugotovitve, mnenja in pripombe smo zbrali ter jih v celoti objavljamo kot mnenja občani in članov občinske organizacije skupaj s stališči in sklepi sekcijских razprav. Na vsa moramo odgovoriti v nadaljevanju javne razprave ob predložitvi programa IV. samoprispevka.

a) Skupina občani v Bizoviku sodi, naj komercialne objekte ali njihovo sanacijo — to je sanacijo Toplarnice, ureditev prometnega središča in tudi sanacijo grajskega pobočja gradimo in saniramo izven programa samoprispevka in zato združujemo sredstva direktno v cenah storitev.

b) Pogoste so sodbe, da program sanacije grajskega pobočja in predvsem ureditev prometnega središča, v javni razpravi označenega kot avtobusna postaja, ne sodijo v ekološki program.

c) Program čištilne naprave je treba načrtovati v celoti, torej tudi kemijsko čiščenje odplak, kar je tudi najučinkovitejša in najcenejša rešitev.

č) Sanacija Toplarnice je nujna in prioritarna akcija, ki jo moramo uresničiti za vsako ceno s kompletnim programom tako sanacije elektrofiltrskih naprav, odžvepljevalne naprave in novega dimnika. Nesprejemljivo je mnenje nekaterih občanih drugih občin, naj ostanki ostajajo kar tam, kjer danes onesnažujejo okolje.

d) Priključevanje individualnih kurilšč na daljinsko ogrevanje je potrebno natančneje predsta-

● Stališča in sklepi sekcije razprave o sanaciji vodnih virov, Dolso 10. 9. 1986

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O SANACIJI VODNIH VIROV SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA, POBUDE IN SKLEPE:

1. V program samoprispevka IV so vključeni prepotrebni objekti vodovoda, ki bodo izboljševali in povečevali varnost oskrbe in delovanje sistema, zaščito varstvenih pasov vodnih virov, izgradnjo lokalnih vodovodnih sistemov in sanacijo lokalnih vodovodov, zatorej ekološko naravnost programa samoprispevka IV, ki se nanaša na zagotavljanje kvalitetne pitne vode, podpiramo.

2. Program samoprispevka IV, ki vključuje sanacijo vodnih virov, pa ne odvezuje od izvajanja rednega programa za zagotavljanje zdrave pitne vode.

3. Čeprav načelno podpiramo program sanacije vodnih virov v okviru samoprispevka IV, vendarle kaže nekatere objekte bolj natančno predstaviti. Program samoprispevka IV predvideva oskrbo z vodo krajanom Klopc, Klopce-Vrh; natančno je treba opredeliti, od kod bodo to vodo dovajali, ali iz črpalnice Dolso ali iz Močil. Izhodišč strokovnih rešitev pa mora temeljiti na trajnem in kvalitetnem viru vode.

4. Tlačni cevovod do Laz, ki je vključen v program samoprispevka IV, ne prinaša celovite rešitve za Laz. Zato je treba vključiti v program samoprispevka IV še primarni vod.

5. Velik problem predstavlja tudi vodovod Zagorice, ki ga ne moremo urediti iz vodovoda Križevska vas, tako je treba, da ga vključimo v program samoprispevka IV.

6. Črpalnice Dolso je v neposredni bližini prometne zasavske žile. V okviru programa zaščite varstvenih pasov vodnih virov bi bilo treba razmisлити o zaščiti omenjenega črpalnice, oziroma kako bi Dolso povezali z mestnim vodovodom.

7. Za objekte v Vinjah, mimo katerih gre tlačni vod, pa niso priključeni nanj moramo načrtovati sredstva v okviru programa samoprispevka IV.

D. J.

varovanje okolja in odstranilo onesnaževalce.

5. Občani, ki torej niso odklonili ne samoprispevka ne programa samoprispevka v celoti, oziroma odklonilo stališče ni bilo izraženo, so vendar dosežaj v javni razpravi o vseh pripombah podkreplili potrebo po takšnem programu in združevanje družbenih sredstev z osebnimi sredstvi. Zahtevali so hkrati garancijo za kvaliteto izvedenih aktivnosti, kvalitetno uporabo sredstev, družbeni nadzor nad izvajanjem programa in uporabo sredstev in seveda tudi kompletnost izvedenega programa. Ni mogoče pristajati, da bi med aktivnostmi v IV. samoprispevku kakorkoli poskušali zmanjševati obsege posameznih programov.

To je izrecna zahteva občanih, ki vztrajajo pri programih in tudi njegovi kompletni izvedbi. Zato so tudi izrazili zaskrbljenost, ali smo sposobni tako zahteven program in zahtevno finančno konstruirati desetih finančnih virov

naša na sistem v celoti in dokazuje z neobvladanjem gospodarskih tokov, z neuspešno stabilizacijo, slabšanjem socialne varnosti ob stalnem, občutnem naraščanju cen, najbolj zaskrbljujoča ugotovitev.

2. Obveščanje, predvsem pa njegova kvaliteta, ki pa ima osnovo v strokovni informaciji, ni zadovoljivo, čeprav je aktivnost predvsem Dnevnik in Radia Glas Ljubljane občutna in stalna. Odsotnost je pri drugih sredstvih javnega obveščanja občutna in to še predvsem pri televiziji. Vendar kljub temu ni mogoče slabe udeležbe napraviti slabi ali slabši kakovosti obvestil, ki so jih dobila vsa gospodinjstva. Poudariti pa je treba, da smo hkrati tudi z občinskim glasilom vsa gospodinjstva obveščali o aktivnostih in rezultatih javne razprave.

3. Komunalna skupnost in komunalne organizacije niso pokazale sposobnosti, da bi delo opravile kvalitetno. Pogosto spreminjanje že sprejetih programov, slabo delo in organiziranost, nekoordinirano delo z drugimi OZD, ki ga je bilo mogoče posebej spremljati ob gradnji Zaloške ceste, ta trenutke ne daje garancije za kvaliteto uresničitev programa.

4. Program samoprispevka IV ne more nadomestiti stalne skrbi za varovanje okolja in ne naprav za čiščenje in uvajanje boljših, kvalitetnejših tehnologij v organizacijah združenega dela, ki niso vključene v program IV. samoprispevka. Zato je toliko pomembnejša stalna skrbi za varovanje okolja in dolžnost organizacij združenega dela, da v skladu s skupnimi družbenimi stališči z neposrednimi programi in plani zagotove kvalitetnejše

● Stališča sekcije razprave o ekološki sanaciji Termoelektrarne-toplarnice Ljubljana, 11. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O EKOLOŠKI SANACIJI TERMoelektrarne-toplarnice SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA:

1. Ekološko naravnost sanacije Termoelektrarne-toplarnice podpiramo upoštevajoč pripombe iz razprave.

Pripombe so predvsem v zvezi z racionalizacijo uporabe energije s števci in termometri, ki bi prispevali k zmanjšanju porabi toplotne energije. S pavšalnim obračunavanjem porabe ne dosegamo racionalnega vedenja porabnikov.

Ob ekološki sanaciji je nujno potrebna tudi tehnološka modernizacija Toplarnice in šele njuna medsebojna povezava bo zagotovila izboljšanje ozračja v Ljubljani.

Sanacija Toplarnice zahteva veliko uvožene tehnologije, zato so predlagali, da bi tvorstvo opremo Termoelektrarne-toplarnice opretili carinskih dajatev, saj bodo omenjene naprave v korist zdravemu življenju vseh občanov v Ljubljani.

Pri virih finansiranja je treba razmisлити, ali bi mogli dobiti sredstva iz davkov na alkohol in tobak, ki vplivata na nezdravo življenje; ta sredstva bi preusmerili v finansiranje objektov samoprispevka IV.

2. S sekcijko razpravo ne zaključujemo javne razprave o sanaciji Termoelektrarne-toplarnice ampak bomo nadaljevali v samoupravnih organih KS, organizacij združenega dela, v družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah, hišnih svetih, da bomo predstavili delovnim ljudem in občanom potrebo po uvedbi samoprispevka IV za izboljšanje in varstvo okolja.

3. Takoj se moramo vključiti v neposredne priprave za izvedbo referendumov in v drugo fazo razprave, ki bo potekala v delegacijah in delegatskih skupščinah občin in mesta, in prispevati k boljšemu informiranju delovnih ljudi in občanov o objektivnih potrebah in njihovi potrebnosti za zdravo življenje danes in jutri.

Ta posnetek je iz leta 1972, tedaj so skozni Moste gradili centralni kanal ljubljanske kanalizacije, ki sedaj zakopan pod nami zbira vse odplake Ljubljane, od Medvod do Zaloga. Kar velika je ta umazana reka, ki nevidno teče pod našimi nogami in brezbržnim daje občutek, da je za Ljubljano problem rešen (Foto: S. G.)

— vključno s krediti — uspešno uresničiti.

6. Občani v občini Moste-

● Stališča sekcije razprave o prometnem središču ter urejanju grajskega pobočja, 17. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO NA OSNOVI STROKOVNIH RAZLAG IN RAZPRAVE OBLIKOVALI SKUPNA ENOTNA STALIŠČA O PROMETNEM SREDIŠČU TER UREJANJU GRAJSKEGA POBOČJA:

1. Oba projekta sodita v skupni program samoprispevka IV pod geslom »Za čisto in zdravo okolje«.

Občani menimo, da je bila informacija o obeh projektih do sedaj pomanjkljiva in je zato povzročala različna, tudi odklonilna stališča.

2. Na osnovi dodatnih informacij sekcija ugotavlja, da je načrtovan program gradnje prometnega središča v programu samoprispevka IV šele osnova za njegovo izgradnjo, ki jo financirajo drugi nosilci programa, posebno v Železniško gospodarstvo in Integral. Drugi investitorji morajo zato zagotoviti nadaljevanje gradnje prometnega središča.

3. Zgrajeno prometno središče z javnimi parkirnimi površinami, ki so osnova za njo hkrati tudi sestavni del programa samoprispevka IV, pomeni tudi boljšo in dolgoročno prometno ureditev ter izboljšanje življenjskega okolja.

4. Ureditev grajskega pobočja, ki sedaj pomeni stalno nevarnost za občane stare Ljubljane in staro mestno jedro, skupaj s simbolom Ljubljane — Ljubljanskim gradom, vključuje odstranitev nevarnosti drsenja pobočja, nadomestitev nevarnega drevoja in primerno ozelenitev, ureditev osnovnih komunalnih in energetskih virov, ki so osnova tudi za hitrejšo obnovo gradu in preskrbo z vodo občanom, ki so do sedaj ob izpadi električne energije ostajali brez nje.

Takšno ugotovitev gotovo pomeni popolno informacijo o pridobitvah, ki jih zagotavlja načrtovana ureditev grajskega pobočja. Sekcija poudarja ozelenitev kot pomemben prispevek za čisto in zdravo okolje in označuje grajsko pobočje z gradom za ponos in simbol mesta, ki smo ga žal močno zanemarili in je skrajni čas, da to popravimo.

listični zvezi in mimo nje v celoti zavračati program samoprispevka kot neprimeren, slab, ali ga oceniti kot program, ki ničesar ne rešuje. Kot občinska organizacija socialistične zveze smo dolžni zahtevati, da vsa stališča z in proti soočimo.

Zato pozivamo vse občane, da stališča povedo v organizirani javni razpravi, prav tako pa tudi društva za varovanje okolja, ki tega niso storila na niti eni razpravi.

● PRED RAZGRNTOVIJO LOKACIJSKEGA NAČRTA ZA PRVO IZ VERIGE ELEKTRARN NA SAVI

Bodo elektrarne slovenske greznice?

Že dolgo so nam znane želje in potrebe, da tok reke Save energetsko boljše izkoristimo. Zato se že dolgo govori o verigi savskih hidroelektrarn. V slovenskem elektroindustrijskem združenju, da bodo že decembra začeli pripravljati gradbišče za prvo savsko pretotno elektrarno na Vrhomem v laški občini. Naročena je oprema in v pripravi leti razpis za oddajo gradbenih del. Dana pa je tudi zelena luč za razgrnitev lokacijskega načrta za ureditev območja HE Vrhom.

V naši republiki letno porabimo okoli deset milijard kilovatskih ur električne energije. Že v prihodnjih desetih do petnajstih letih pričakujemo podvojitev porabe, ker pa v Sloveniji nimamo večjih virov energije, razen vodnih, smo se odločili graditi HE na Savi. Kmalu naj bi tako od Medvod do Mokrice zgradili kar 17 pretotnih elektrarn. Gradnja naj bi potekala v tako imenovanih verigah. V spodnji verigi, ki jo bomo naj-

prej gradili in v kateri bo sedem elektrarn, bomo kot prvo pričeli graditi HE Vrhom v laški občini. Vseh sedem elektrarn bo, ko bodo zgrajene, dalo okoli milijard kilovatskih ur. Pri današnjih porabi je to deset odstotkov, ko bodo zgrajene, pa bodo vse skupaj dajale le pet odstotkov takratne porabe energije v naši republici.

Vse skupaj bo seveda tudi zelo drago, pa vendar: električno

● SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI V AKCIJI

● Ljubljanci se bomo čez slaba dva meseca odločili, kakšne osnovne življenjske pogoje bomo pustili znanemcem

Vsi se zavedamo, da je pred to pomembno odločitvijo treba temeljito pretehati vse argumente za in proti. To pa lahko storimo le z uspešno javno razpravo o programu samoprispevka IV. in z razjasnitvijo vseh vprašanih, pripomb in pomislekov. Člani sindikata so se v naši občini vključili v razpravo o samoprispevku že aprila, aktivnosti pa so se pospešile, ko je Občinski svet ZS Ljubljana Moste-Polje vse OO ZS pozval k široki javni razpravi na svoji seji dne 3. 9. 1986. Osnovne organizacije ZS so resno začele razpravo, o čemer je pričala zelo živahna razprava na posveth s predsedniki OO ZS, ki so v dveh delih potekali sredi septembra.

Sedaj, ko je podaljšani rok javne razprave, je tudi tistim občanom in delavcem, ki se do sedaj še niso vključevali v razpravo, dana priložnost, da povedo svoje mnenje, pomisleke, razloge za pomisleke, vprašanja, na katerih v javnih občinah še niso našli odgovora.

23. novembra se bomo tako vsi zavestneje odločili za to, da bo tudi jutri življenje.

energijo potrebujemo, to vemo vsi.

Prebivalci Posavja se sprašujejo, kakšni bodo vplivi Save na okolje, ko bo zgrajena celotna veriga. Ali bodo elektrarne postale slovenska greznica za umazanijo, ki teče po Savi? Ali imamo danes že odgovore, kam bomo odlagali to umazanijo, kaj bo s podtalnicami na Kraškem polju, kaj bo s termalnimi vodami tudi?

Na seji sveta za Krško polje se je porodila misel, da ne bi bilo od muh, če bi se za gradnjo celotne verige sprejeli republiški zakon, ki bi mnoge zavezoval, kaj morajo storiti ob gradnji elektrarn. Morda je to najboljše mogoče pojasniti pri dilemah o čisti Savi. Zakaj se Posavci bojijo, da bodo elektrarne odlagališče umazanije?

Nedavno je kranjska občina dobila čistilno napravo, podobno načrtujejo na Jesenicah, o njej prav sedaj temeljito razpravljamo v okviru programa IV. samoprispevka v Ljubljani, tudi v Celju je potreba po mestni čistilni napravi v ospredju razprav. Vse kaže, da se obetajo boljše časi tudi za našo reko Savo. Posavci pa seveda vsekakor terjajo nedvoumne strokovno utemeljene odgovore in seveda tudi nerno zagotavljanje in odgovornosti. Če teh ne bo, če Ljubljanci in prebivalci drugih mest, povezanih s Savo, ne bomo pokazali večje pripravljenosti za gradnjo svojih čistilnih naprav, se bo pričetek gradnje elektrarn zavlekel, kar bo seveda vse skupaj močno podražilo. Če več pa bi seveda bilo škoda, in to trojne škoda, če bi elektrarne postale slovenske greznice.

S. G.

